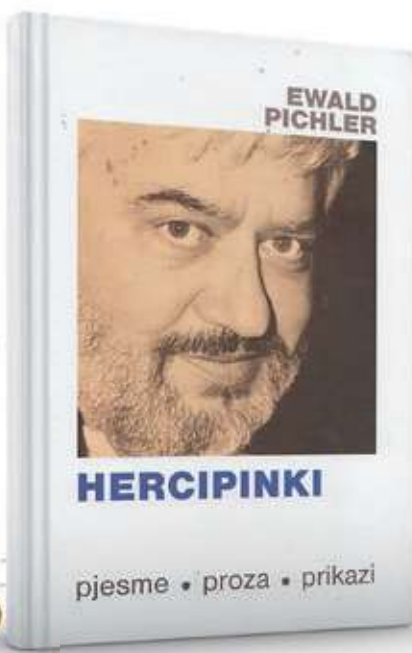

Izabrane pjesme gradišćanskohrvatskog književnika

Kao 122. knjiga Hrvatskoga štamparskog društva iz Željeznoga objavljeni su sabrani radovi istaknutoga gradišćanskohrvatskog (i hrvatskog) književnika, Ewalda Pichlera. Urednici knjige su Nikola Benčić i Ivan Rotter, dok je grafičko rješenje Jurice Čenara

Tekst: **ĐURO VIDMAROVIĆ**
Foto: **ORF**

Ewald Pichler rođen je u Beču 1943. godine, a odrastao je u Gradišću, u Lakimpuhu i Pajngрту. Gimnaziju je pohađao u Željeznome. Nakon gimnazije nastavio je studij teatrologije i povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Beču. Zarana se aktivirao u udruzi mladih gradišćanskohrvatskih intelektualaca, Hrvatskom akademskom klubu (HAK-u), poglavito u njegovu glasilu koje je izlazilo pod nazivom *Glas*. Mladi Pichler pokazao se kao borbena autorsko pero. Kako piše akademik Benčić, u sklopu HAK-ovskih

aktivnosti Pichler je “intenzivno kritizirao, diskutirao, pisao, tukao se, glumio i prolivao svoju kritično-sarkastičnu žuč po svemu ča se je skamenilo, ča je zastaralo, vezalo na stare pravice provincije”. Benčić duhovito primjećuje: “Život mu je sam bio ‘teatar’, a on je bio glumac na pozornici u Cogrštofu, ali još već u samom životu.” Bio je vrlo nemiran i radoznao duh. Pisao je pjesme, prozu, radijske drame, režirao je filmove, radio kao bankarski službenik, da bi se 1979. “zakorenio kot prvi urednik Hrvatske redakcije ORF-a Gradišće. Na tom poslu je izdržao sve do rane smrti 8. ožujka 2002. godine”.

Benčić ispravno naglašava kako je Pichler bio čovjek užitka “s mrvicom ve-

dre žuči prema društvu i samom sebi i stoične mirnoće”.

Treba naglasiti kako je Pichler preveo pjesme Mate Meršića Miloradića na njemački jezik pod naslovom *Ausgewählte Gedichte* (1978.). Osim na gradišćanskohrvatskome jeziku pisao je i na njemačkome jeziku.

U uvodu ovoj knjizi akademik Benčić pod naslovom “Prevrat u našoj književnosti” već samim naslovom daje Pichlerovu djelu posebno mjesto u povijesti suvremene gradišćanskohrvatske književnosti. Pribraja ga grupi danas već afirmiranih književnika gotovo klasika kao što su Augustin Blazović, Vladimir Vuković, Bjelko Frank, Herbert Gassner, Fred Hergović i Jurica Čenar koji su, kako ističe Benčić, “na početku u hrvatskom jeziku slijedili promjene austrijske avangarde u književnosti”. Akademik s pravom na prvo mjesto stavlja pjesničku zbirku Jurice Čenara “Misi misli” koja je objavljena 1983. godine.

Ewald Pichler prvi je stupio na područje dvojezičnosti u književnosti objavljujući na materinskome jeziku i na jeziku većinskoga naroda. To je najprije učinio s pjesmama, a zatim i s radijskim dramama i svojim žurnalističkim prilogima.

Urednici ove knjige kao završni dio objavili su pod naslovom “Drugi o njemu” priloge Ane Šoretić, Doroteje Zeichmann i Nikole Benčića.

Ana Šoretić objavila je kolegijalan in memoriam pod naslovom “Neka na vijeke zamuknu – Ewaldu Pichleru na

put". U njemu se osvrće na Pichlerov prilog glumačkome amaterizmu u gradišćanskih Hrvata.

Književnica Doroteja Zeichmann zahvalila je Pichleru kao kolegicu kolegi. "Hvala ti na hrabrosti kom si živio tvoj žitak, na iskrenosti, i ako je bila kada-koč neugodna, tim si ohrabrio i nas živiti iskrenije. Hvala ti na kritiki, jer smo znali da dojde od srca, a na takovu kritiku ima svaki prijatelj ne samo pravo nego i dužnost. (...) Ti si bio jedinstven, naše Ewald, i tako ćeš nam ostati u spominku."

Prva tematska cjelina Pichlerovih pjesama objavljena je pod karakterističnim naslovom "Gusle ostavi, za bič pograbi". Uvodna pjesma nosi simboličan naslov "Molitva". Pjesma je pisana modernistički u maniri književnog futurizma. S obzirom na to da su njegove pjesme i dio vlastita životopisa, izdvajam završni trostih iz ove pjesme objavljene 1973. godine.

*"Molitva"
kamenovan s žabljaki
vjekovječnog jutra,
ljubim te, divica smrt.*

*"Žitak uopće"
krvi na podu
pragu i gradići
po nji proljano
dižica puna suz ---
oj, kako rumeno!*

U ovoj pjesmi uočavamo i specifičan poetski jezik Ewalda Pichlera kao dio njegova pjesničkog diskursa. Vrlo zanimljivo gradivo za jezikoslovce dijalektologe.

Prema tematskom naslovu nalazimo i sadržaj u pjesmi:

*"Na mene je rijed"
leži još taj bič va travi
zapleten u njega je jur trn
ura ti jur bivala domaća.*

Drugu tematsku cjelinu čine Pichlerove njemačke pjesme. Naslov ove tematske cjeline je "scaraldermoid". U trećem dijelu zbirke urednici su uvrstili Pichlerov prijevod Miloradićeve poezije, pod naslovom "Gedichte". Tu se nalaze poznate pjesme barda gradišćanskohrvatske književnosti "Naš jezik", "1910.", "Hrvat u Gradišću", "Moje ptice", "Večer", "Marici", "Sunce gine...", "Na majkinom grobu", "Tili-tili, bum-bum!", "Ose i komari", "Žensko glasovanje", "Puž", "Oblak", "Gratis (zaman)", "Prava vridnost", "Srića", "Znat, ne znat", "Ženska glava", "Paraple", "Klas", "Lišće", "Sumnja", "Naša teta Kate".

Želim naglasiti odličan izbor Miloradićevih pjesama, poglavito što je u nje ga uvrštena i poema "Naša teta Kate".

Nakon pjesama sljedeći dio knjige posvećen je Pichlerovim proznim uradcima. Naslov im je zajednički: "Prvi ured-

Pjesnik i nekadašnji urednik Hrvatske redakcije ORF-a Ewald Pichler (Beč, 1943. - 2002.)

nik hrvatske redakcije". Ovdje su objavljeni sljedeći Pichlerovi radovi: "Decenij hrvatske riči na radiju"; "Čuti, fantazije i predrasude (Biti peder u današnjem društvu)". Slijede kazališni tekstovi: "Prez naslova", "Ana na palci" (dvojezično), "Ivonne (njemački)", "Kulturspiegel" (njemački), "Olga" (dvojezično), "Ana Matilda" (dvojezično), "Das Wintermärchen, eine Stilübung", "Weihnachtsgeschichte".

Urednici su zbirku Hercipinki obogatili vrijednom fotodokumentarnom građom iz života Ewalda Pichlera.

Tehnički i grafički ova zbirka iznimno je uspješno oblikovana i uređena tako da sadržajem i estetskim oblikovanjem može služiti na ponos ne samo gradišćanskim Hrvatima, već i nama u Hrvatskoj. Želio bih upravo to naglasiti jer gradišćanskohrvatska književnost neodvojiv je dio hrvatske književne baštine, a ujedno je i književnost hrvatske domicilne autohtone manjine u Austriji. To joj daje posebno značenje. Nikola Benčić sasvim sigurno stoji iza ovoga projekta i to predstavlja dodatnu vrijednost zbirke, ali i jamstvo kako je riječ o literaturi visokoga estetskog dosega i važnoga mjesta u kulturnoj povijesti gradišćanskih Hrvata. ▣

ENG The collected works of the prominent Burgenland Croatian (and Croatian) writer Ewald Pichler were published as the 122nd book of the Croatian Printing Society of Željezno. The editors of the book are Nikola Benčić and Ivan Rotter, and the graphic design is by Jurica Čenara. Pichler wrote poems, prose, acted in plays, directed films, worked as a bank clerk and in 1979 became the first editor of the Croatian edition of ORF Gradišće. He held this post until his early death on 8 March 2002.

Ewald Pichler koncipirao je tv-emisiju "Dobar dan Hrvati" na ORF-u, Austrija